

Frangeš stručno je obradio umjetničke vrijednosti Pavinovićeve stila; Mirko Tomasović lirsku poeziju; Ivo Runtić značenje njegovog *Ognjišara* (Prometeja) u usporedbi s istim motivima u evropskoj književnosti; Matko Peić Pavlinovićeve putopise; Vesna Jakić-Cesarić Pavlinovićeve besjede; Petar Puharić zavičajnu književnost; Josip Kekez ulogu usmene književnosti u Pavlinovićevu djelu; Divna Zečević misao o »dvije književnosti«; Vladimir Anić don Mihovilov jezik; Antonija Zaradija-Kiš paleoslavizme; Josip Bratulić ljubav prema glagoljici; Slavko Peleh enigmatiku.

U četvrtom dijelu Božena Vranješ-Šoljan izlaže demografsko stanje u sjevernoj i južnoj Hrvatskoj u Pavlinovićevo doba; Nevenka Bezić-Božanić zadržava se na stanovništvu Makarske krajine; Mate Zaninović informira o školstvu u Makarskom primorju, dok Vitomir Sumić, jedan od upornih promicatelja Pavlinovićeve djela, piše o općoj želji za podizanjem Pavinovićevega spomenika.

Zbornik je, kako vidimo, višestruko osvijetlio don Mihovila i njegovo djelo. Sadržajno je vrlo bogat, tehnički dotjeran (tvrdi uvez). Svečano je predstavljen našoj javnosti 17. studenoga 1990. u prepunoj kino-dvorani u Podgori. Predstavljanje je pripremila SO Makarska, u organizaciji predsjednika Ante Letice i ref. za kulturna pitanja Slavka Josipovića. Zbornik su predstavili sveučilišni profesori iz Zagreba Nikša Stančić, društveno-politički aspekt, i Ivo Runtić, kulturno-jezičnu važnost, te Drago Šimundža, urednik Crkve u svijetu, književno-preporodno i duhovno značenje don Mihovilova djela.

DUHOVNI LIK KARDINALA STEPINCA

Juraj Batelja: Živjeti iz vjere. Duhovni lik i pastirska skrb kardinala Alojzija Stepinca, Zagreb, 1990.

Drago Šimundža

Veličina, značaj i ugled kardinala Stepinca zanimali su i zanimaju mnoge autore i čitatelje u nas i u svijetu. Neporočnost njegova života, svećenička i biskupska načelnost, snaga riječi i istina djela nametnule su ga za primjer nevinosti i žrtve u komunističkim poratnim čistkama i ideološkim bitkama, kad se čitav jedan sistem urotio protiv čovjeka i njegova dostojanstva, vjere i duhovnog nasljeđa. Stepinac je u tim tragičnim vremenima svijetlio poput svjetionika i — morao je, poput milijuna drugih, nestati. No, njegov svijetli lik, unatoč nasilju i mržnji, nije izgubio svoju privlačnost i snagu. Zato mu nisu potrebne nikakve rehabilitacije.

U rukama nam je bogata monografija, doktorska radnja svećenika Jurja Batelje, koja cjelovito prikazuje kardinala Stepinca, u prvom redu njegov duhovni lik i pastoralnu skrb, u kojima naš Kardinal dolazi do izražaja kao čovjek, svećenik, biskup, pastir i svjedok (martir). Nema u njoj političkih rasprava ni politikanstva, što su, bezrazložno, nametnuli ideološki protivnici. Baš zbog toga u ovom prikazu Stepinčeva rada i života stvari teku normalno. Prvi dio govori o razvojnim razdobljima, duhovnim težnjama i povijesnim prilikama u kojima se kalio mladi Stepinac. U drugom je prikazana Stepinčeva pastirska služba, pastoralna skrb i briga za razvojne tokove kršćanske poruke u međuratnom vremenu: putem Katoličke akcije, apostolata tiska, socijalne skrbi, svećeničkog zalaganja i poziva na svetost.

Treći dio iznosi osobno Stepinčevo svjedočenje za vjeru, u ratnom i poratnom (ne)vremenu. Autor raščlanjuje pitanja i probleme u vezi s društvenim zbivanjima iz osnovnog Kardinalova poziva: življenja i života iz vjere. U tom svjetlu suđenje i osuda, Lepoglava i Krašić poprimaju novu dimenziju postaju izravno svjedočanstvo o orijaškoj ličnosti i povijesnoj ulozi kardinala Stepinca.